

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Миглена Прашкова, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”

на докторска дисертация на Силва Василева Маринова

на тема:

„ХРИСТОВИТЕ ПРИТЧИ В МОНУМЕНТАЛНАТА ЖИВОПИС НА БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ (ХЕРМЕНЕВТИКА И ИКОНОГРАФИЯ)”

за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

научна област: 2. Хуманитарни науки

професионално направление: 2.4 Религия и теология

научна специалност: Християнско изкуство

Софийски университет „Св. Климент Охридски”

Богословски факултет

Катедра „Практическо богословие”

1. Данни за докторантурата, дисертацията, автореферата и публикациите

Докторантът Силва Маринова е завършила Теология (1995) и Новогръцка филология (1996) в Софийския университет. Има магистърска степен по История на славянските църкви от Каподистрийския университет в Атина, Гърция (2006). Завършила е курсове по новогръцки език в университетите „Демокрит” в Комотини, Гърция (1993), „Аристотел” в Солун, Гърция (1997), „Каподистрия” в Атина, Гърция (1998), и Институт за балкански изследвания в Солун, Гърция (1998). Участвала е в редица проекти, работила е като учител по новогръцки език и богословие и др. От 2015 г. е редовен докторант към Богословския факултет на Софийския университет. Като докторант е осъществила мобилност по програма Еразъм (2016–2017) и практика в Историко-археологическия музей към Богословския факултет (2018) в Атинския Каподистрийски университет. Отчислена е с право на защита, като по процедурата не са допуснати нарушения.

Представеният дисертационен труд следва логичен ред. Съдържа Списък на съкращенията, Предговор, Увод, три основни глави, Заключение и три приложения с таблици и илюстрации. Състои се от 312 страници, от които 288 страници основен текст, 25 страници Списък на използвана литература, което включва книги, статии и други материали на кирилица и латиница, както и много заглавия на гръцки език, който докторантът владее отлично. Приложенията са в обем от 23 страници с таблици и

фотографии. Според изискванията, на с. 264 след основния текст са представени приносите на изследването.

Авторефератът кратко представя съдържанието на дисертационния труд и обобщава резултатите от направеното изследване.

По време на обучението си в докторската програма Силва Маринова е участвала с доклади в 12 научни конференции у нас и в чужбина. Има 5 научни статии, 3 от които са по темата на дисертацията, и 9 публикации в Църковен вестник, някои от които засягат темата на дисертацията.

2. Научни приноси

Изследването на Силва Маринова, посветено на изображенията на Христовите притчи в паметниците от Възраждането в България, заслужава внимание с проучването, направено в три основни аспекта – богословски, херменевтика и иконография. Разглеждането на всяка от изобразяваните през този период притчи следва логична схема, завършваща с изводи, които определят приносния характер на дисертационния труд. Приносите могат да бъдат групирани в три основни категории.

Първо. Изяснена е богословската основа на иконографията на Христовите притчи. Въз основа на проучените текстуални източници за отделните сюжети е направен богословски анализ на Христовите притчи в българските възрожденски паметници – дефинирано е понятието притча, изяснен е броят им, класифицирани са, представено е тълкуването им, посочени са основните им характеристики, мястото за изписване в храмовете, както и развитието на тяхната иконография през Възраждането. В текста и в приложенията са представени схема, която следва логиката при разглеждането на всеки отделен сюжет, и таблици, които класифицират и систематизират особеностите в тълкуването и иконографията на Христовите притчи. Те са особено полезни читателят бързо да се ориентира в проблематиката.

Второ. Проучването има подчертан принос при изясняване херменевтиката на Христовите притчи. Задълбоченият богословски анализ е в основата на правилното тълкуване на текстуалните източници (или изобразителния текст) за отделните сюжети, но и от особено значение за анализиране на стенописните образци, които са важни за изясняване на техните иконографски особености. Тези части от текста в дисертационния труд са поднесени ясно, с добър изказ.

Трето. Извършено е задълбочено изследване на иконографията на Христови притчи в българските възрожденски паметници. Ползвайки се от най-ранния образец на съответната Христова притча, докторантът проследява развитието на

сюжетите, идентифицира иконографските им еквиваленти във възрожденските ни храмове, установява техния иконографски тип, като групира най-често изобразяваните в отделна глава и разглежда останалите в последната глава на дисертационни труд.

Действително изследването може да се разшири с образци от някои стенописни паметници, които на са приведени като примери в текста и приложението – например от Централна България – в наосите на църквата „Успение Богородично” в Соколския манастир (1862), рисувани от поп Павел и сина му Никола от село Шипка, Казанлъшко, или на църквата „Св. Димитър” в село Скорците, Тревненско (1884), вероятно работени от късните тревненски зографи Митю Цонев и Георги Николов. Със сигурност могат да се дадат и други примери, но това не омаловажава качествата на представения текст и бих искала да бъде възприето като препоръка, в случай, че Силва Маринова реши да подготви за издаване труда или части от него.

3. Заключение

Като подчертавам още веднъж достойнствата и приносния характер на представения оригинален дисертационен труд, убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Силва Маринова образователната и научна степен „доктор”.

28 август 2020 г.
гр. Велико Търново

доц. д-р Миглена Прашкова